

Pririodopisno-natoroznansko polje.

Strupena volčja črešnja.

Oče gredó v gozd mah kosit. Janezek gre ž njimi. Ko prideta v gozd, slišita v goščavi neko ječanje. Hitreje stopata in na uho vlečeta, ter prav razločno slišita zdihovati: „Bog se usmili, meni je vedno huje, oh prav zeló hudó!“ Drug glas pravi: „Le vstani, Nežica, da greva domú, tukaj ne moreš ležati.“ — Janezek gre naravnost tje, kjer sliši zdihovanje, in ko pride zraven, vidí, da na tleh leži neka deklica in pri njej kleči deček, ki jo jokaje vzdiguje in s seboj sili. Akoravno je tù v gozdu hladno, je deklica vendar vsa potna po čelu, in iz lic jej puhtí huda vročina. — „Kaj ti je, deklič?“ vprašajo oče, ki pridejo zraven. „Glejte, kako hudo je napadlo mojej sestrici,“ pravi deček: „tù v gozdu sva nabirala jagode, in naenkrat je zbolela ta revica, pravi, da jej je neznano vroče, da jo nekaj v vratu davi in jej sapo zapira.“ „Bog vari, pa ne, ko bi bila deklica kaj strupenega snedla!“ pravijo oče, in gledajo okoli sebe. „To je, da je snedla nekaj črešenj, ki je je nabrala na rastlini, ki je tam le v dolini.“ Oče vidijo, da je tam velika strupena volčja črešnja, in sedaj dobro vedó, kaj je deklici. Hitro utergajo na tleh eno bilko, ter rečejo deklici, da naj usta odprè, da jej bodo pomagali, če bo mogoče. Deklica odprè usta, in oče jej z bilko tako dolgo zgačejo nebesne čutnice, da začne bljuvati in strup iz sebe metati. Ko deklici nekoliko odleže, jo oče zadenejo na štupo-ramo, in jo nesejo nazaj v vas, v hišo k njenim staršem. K sreči je bil ravno tisti čas zdravnik v vasí pri nekem bolniku. Hitro pošljejo po-nj, in tako ubogej deklici še o pravem času pomagajo, da jej je bolje. — Oče in Janezek gresta potem zopet nazaj v gozd po svojem delu, in med tem se tako le pogovarjata:

Janezek. „Kaj pa bi se bilo z ubogo deklico zgodilo, ko bi midva ne bila prišla po naključni zraven?“

Oče. „Težko bi bilo drugače, da bi deklica mogla umreti, ker vidil si, da jej je kri že hudo tiščala v glavo, in ko bi jej bila pritisnila v možgane, bi jo bila vso omamila; v vratu bi jo bilo vedno bolj davilo, medlevice bi jo bile napadale in potem bi bila umerla v groznih bolečinah.“

Janezek. „To je vendar prav, da sva jo dobila in staršem izročila!“

Oče. „Se vé da je to prav; toda midva nisva več storila, nego svojo dolžnost, da sva svojemu bližnjemu v potrebi pomagala. Bog je tako naredil, da sva ravno midva še o pravem času deklico dobila in jo rešila. Hvala bodi Bogu za to!“

Janezek. „Kaj pa ima ta črešnja tako strupenega v sebi?“

Oče. „Ta jagoda je napolnjena z nekim rudečim sokom, ki je zeló zeló strupen. Temu strupu pravijo učeni „Atropium“ in tej rastlini pravijo „Atropa Belladonna.“ „Belladonna“ se po laški pravi „lepa žena“, ker na Laškem gizdave ženske iz te rasline rade napravljajo neko rudečilo, s katerim se barvajo, pa jim tudi včasih kožo razjeda.“

Janezek. „Rad bi vidil to rastlino, in jo dobro poznal.“

Oče. „Počakaj, kedar dokončam delo, bova pogledala v gozdu po njej, vé, da ni daleč od tukaj.“

Preden gresta domú, peljejo tedaj oče Janezka v neko močvirno dolino, in tù dobé in mu pokažejo nevarno volčjo črešnjo, in mu razlagajo: „Vidiš jo volčjo črešnjo! Le poglej, kako ima debelo in valjasto razraščeno korenino in kvišku stoječe 3-6 čevljev visoke, pri verhu rogovilaste veje, ki so kocinaste, kakor vsi njeni zelnati deli. Peceljnatí špičasto-jajčasti, celorobi listi stojé spremenjavno, na najzgornjih vejah pa po dva in dva vkup. Glej, zgoraj še cveté v umazano-rujavem cvetji; spodaj na posamnih vejicah pa so že na pol zrele zelene in rudeče črešnjice, ki so zeló podobne višnjam, katere nevedočé večkrat zapeljejo, da menijo, da so to drobne črešnje; toda volčje črešnje se od pravih črešenj največ v tem ločijo, da ima ta sad pod seboj vedno čašo; prava črešnja pa pod seboj nima nič, še celó zelenih listkov ne. Tudi imajo prave črešnje daljši repek, imajo v sebi koščico, in nikoli ne rastejo na tako nizkih rastlinah. — Le sam jo še dobro poglej, in povej mi, kako se še strupena črešnja razločuje od prave črešnje!“

Janezek. „Črešnja cveté belo, volčja črešnja pa ne. Tudi črešenj zraste po več vkup da si ž njimi delamo uhane, volčje črešnje pa posamno visé na stebli. Tudi liste ima volčja črešnja drugačne kakor prava črešnja.“

Oče. „Sedaj boš to strupeno rastlino dobro poznal in se je varoval, da ne boš storil tako, kakor uboga deklica, ki je zavoljo te črešnje tako hudo zbolela.“

Janezek. „Pa čemu rastejo te nevarne rastline med drugimi dobrimi rastlinami, ali samo zato, da se jih mora človek ogibati?“

Oče. „Ni tako, kakor ti misliš, ljubi moj. Več reči na svetu se nam zdi, da so nepotrebne in škodljive, pa to je vse drugače. Ravno pri nevarnih in škodljivih rečéh se je človek že veliko veliko naučil. Neki moder

mož je hude reči imenoval celó blagoslov za človeka, akoravno je to tako, kakor v grenkej lupini sladko jederee. Dobro si zapomni, da tudi strupene rastline in tudi nevarna volčja črešnja mnogo koristi. Človek nikoli ne sme biti tako ošaben, ker je gospodar vseh reči na zemlji, da so zato vse reči le samo zanj na svetu. Videl sem že, da ovce in prešiči radi žró liste volčje črešnje, in jim kar nič ne škodujejo. Nevednemu človeku ta rastlina škoduje, učenim in modrim ljudem pa daje mnogo dobička. Korenine in liste te rastline imajo zdravniki v majhnej meri za dobra zdravila, in so ž njimi že mnogo, mnogo bolnikom prav dobro pomagali in jim marsiktere strašne in nevarne bolezni za vselej odpravili. S to rastlino ozdravljajo največ pokazene čutnice, kerč, mnoge bolezni na duhu, steklino, zadušljiv kašelj, terganje po udih in mnogo vnanjih oteklin in drugih bolezni. — Vidiš, kako Bog v tej strupenej rastlini hrani človeku mnogo dobrot, ako je le zna in hoče rabiti!“

Na svetu vsaka stvar
Je ljubi božji dar.

A. P.

Razne stvari.

Drobtina.

(Danes tebi — jutri meni.)
Neki krojač, ki je stanoval v mestu S. — poleg ceste, po kterej so vozili merliče na pokopališče, imel je v svojej delavnici zraven sebe ilovnat lonec na vervi obešen. Kedarkoli so kakega merliča na pokopališče nesli, vselej je vergel kamenček v persteno posodo. Konec vsacega meseca je preštel kamenčke, da je zvedil, koliko ljudi je pretečeni mesec umerlo. Smert se vé da tudi njemu ni prizanesla. Nekega dné vpraša človek, ki o ravnANJI krojača sicer nič vedel ni, pa je vidil delavnico zaperto, kje da je krojač. Sosed rajncega mu odgovori: „Krojač je padel v lonec ravno tako, kakor drugi.“

Gostač.

Kratkočasnica.

* (Prevejan učitelj.) V
nekem kraji je učitelj kaznoval otroka,

kakor je zaslužil. Na to pridere togotna mati, ki je svojega sinčeka čez vse ljubila med učenjem v šolo in začne učitelja zmerjati, da je bilo joj. Učitelj je v zadregi in spozná, da nesramnej ženi se ne bo dalo z lepa dopovedati. Da bi se rešil sitne matere, zapové nagloma vsem učencem, da naj za njim izrekajo: „Enkrat eden je eden, dvakrat dve je štiri itd.“ Učenci vsi z močnim glasom povzemajo, a žena se jezi in ropota. Otroci še bolj kričijo, in učitelju se veselja serce smeje, da jo je tako dobro zadel. Ker žena vidi, da nič ne opravi, zapusti osramotena šolo in učitelj je rešen sitne babure. To zdravilo bi se znalo v enakih okoliščinah tudi kje drugod vporabiti.

L. H.